

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu “Viltotu preču un pirātpreču ražošana”**(pašiniciatīvas atzinums)**

(2017/C 345/04)

Ziņotājs: **Antonello PEZZINI**Līdzziņotājs: **Hannes LEO**

Pilnsapulces lēmums	26.1.2017.
Juridiskais pamats	Reglamenta 29. panta 2. punkts Pašiniciatīvas atzinums
Atbildīgā specializētā nodaļa	Rūpniecības pārmaiņu konsultatīvā komisija (CCMI)
Pieņemts CCMI	22.6.2017.
Pieņemts plenārsesijā	5.7.2017.
Plenārsesija Nr.	527
Balsojuma rezultāts	119/0/0
(par/pre/atturas)	

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1. Eiropas ekonomikā arvien lielāka nozīme ir jaunradei un inovācijai. Eiropā nozares, kurās liela nozīme ir intelektuālā īpašuma tiesībām, nodrošina 39 % no Eiropas Savienības IKP un 26 % darbvieta (¹). EESK uzskata, ka uzņēmumiem ir vajadzīga virkne nosacījumu, kas veicina inovāciju, ieguldījumus un nodarbinātību.

1.2. ANO (²) un ESAO aplēses liecina, ka viltotās preces veido 5–7 % (ANO) vai līdz 2,5 % (ESAO) no visa pasaules tirdzniecības apjoma. Lielākā daļa no Eiropā aprītē esošajām viltotajām precēm ir ražotas ārpus Eiropas Savienības, bet to ražošanas apjoms pieaug arī dalībvalstīs. Internets lielā mērā ir atvieglojis un masveidā palielinājis viltotu preču pārdošanas iespējas tiešsaistē, taču kriminālvajāšanas risks par šādiem pārkāpumiem joprojām ir ļoti mazs.

1.3. Preču viltotāji izmanto gan to, ka **muitas kontroles efektivitāte** nozīmīgos vienotā tirgus ieejas punktos **ir atšķirīga**, gan to, ka ES noteikumu un standartu piemērošana dalībvalstīs ir sadrumstalota un atšķirīga, atvieglojot iekļūšanu Eiropas Savienībā tādiem ražojumiem, kas apdraud patērētāju veselību, sabiedrības drošību un drošumu un uzņēmumu konkurētspēju.

1.4. Tādēļ pilnībā funkcionējošai un sadarbībai muitas savienībai ir jānodrošina **jaunās, ar muitas kodeksu ieviestās sistēmas** efektīva darbība, aizsargājot uzņēmumus no negodīgas konkurences, it īpaši no globālās viltotu un pirātisku preču ražošanas, un tas ir jādara ne tikai uzņēmumu interesēs, bet arī tādēļ, ka šāda ražošana tieši ietekmē gan veselību, drošību un drošumu, gan ekonomikas izaugsmi visā pasaulē.

1.5. Tā kā nodalāmi divi viltošanas veidi – “viltošana” kā intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpums, proti, tikai negodīgas konkurences izpausme, kas neapdraud drošību un sabiedrības veselību, un “noziedzīga rakstura viltošana” kā Medicīnisko noziegumu konvencijā (³) definēts krimināls nodarījums –, EESK uzskata, ka preču viltošanas un pirātisma likvidēšanai jābūt vienai no svarīgākajām ES prioritātēm, ne tikai lai nodrošinātu pasaules brīvās tirdzniecības veselīgu izaugsmi bez

(¹) Eiropas Patentu organizācijas un Iekšējā tirgus saskaņošanas biroja kopīgs ziņojums par ES nozarēm, kurās liela nozīme ir intelektuālā īpašuma tiesībām, 2013. gada septembris.

(²) <http://www.springer.com/978-1-4614-5567-7> – Apvienoto Nāciju Organizācijas Narkotiku un noziegumu apkarošanas birojs (UNODC).

(³) <http://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/211>

protekcionalisma, bet arī tādēļ, ka vērojama ar viltoto un pirātisko izstrādājumu tirdzniecību saistītās organizētās noziedzības profesionalizācija un tiek radīti draudi patērētājiem. Tas arī nozīmē, ka varētu paredzēt atbilstošu kriminālprocesu sākšanu, lai atturētu no šādām “noziedzīga rakstura viltošanas” darbībām.

1.6. Lai samazinātu viltoto un pirātisko preču arvien lielākā apjoma negatīvo ietekmi tirgū, sektoru, valstu, Eiropas un daudzpusējā līmenī ir jāveic pasākumi ar mērķi novērst:

- nespēju attīstīt ražošanu un veikt ieguldījumus,
- kaitējumu tēlam un kvalitātei, tostarp tehnisko neatbilstību un prasību neievērošanu, atbilstības sertifikātu un atbilstības marķējumu viltošanu un šādu sertifikātu un marķējumu ļaunprātīgu izmantošanu,
- veselības, drošības un vides apdraudējumus,
- jebkāda veida sertifikācijas, standartu un kvalitātes pārbaudi nepiemērošanu attiecībā uz viltotām precēm,
- darbvieta skaita samazināšanos un nespēju izveidot jaunus uzņēmumus,
- nodokļu un parafiskālo ieņēmumu zudumu,
- arvien lielākās problēmas drošības jomā un organizētās noziedzības apkarošanā, tostarp terorisma finansēšanā.

1.7. EESK ir pārliecināta, ka ir vajadzīgas visu publiskā un privātā sektora dalībnieku kopīgas pūles, lai noteiktu un īstenotu kopīgu saskaņotu pasākumu stratēģiju ar mērķi novērst, atklāt un apkarot šo parādību, balstoties uz atbilstīgiem vienotiem tehniskajiem noteikumiem un tiesisko regulējumu.

1.8. Tomēr EESK uzskata, ka iniciatīva pirmām kārtām ir jāuzņemas ES privātajam sektoram, ko veido šīs problēmas visvairāk skartās nozares un pakalpojumu sniedzēji – kā arī visai vērtības ķēdei, iesaistoties tiesību turētājiem un MVU –, bet Eiropas Komisijai ir jāatjaunina tiesiskais regulējums intelektuālā īpašuma tiesību jomā, lai modernizētu spēkā esošos noteikumus un pielāgotu Eiropas Savienībā un tās dalībvalstīs pašlaik pieejamās krimināltiesiskās iespējas. Visiem kopā tiem būtu jārada spēcīgs vienots impulss, sākot no avota, cauri visai piegādes ķēdei, apzinot sadarbībai nepieciešamos mehānismus starptautiskajai sadarbībai un piegādātāju/klientu uzraudzībai, lai līdz minimumam samazinātu viltojumu risku piegādes ķēdē.

1.9. EESK uzskata, ka noteiktākai vienotai privātā sektora rīcībai ir būtiska nozīme, lai nodrošinātu gan efektīvas partnerības ar interneta vietņu nodrošinātājiem, satura veidotājiem, zīmolu īpašniekiem, elektronisko maksājumu operatoriem, reklāmdevējiem/reklāmas tīkliem un interneta domēnu reģistriem, gan brīvprātīgus memorandus par vienotu rīcību, kas ļauj strauji pielāgoties pēkšņām tirgus pārmaiņām.

1.10. Privātā sektora īstenoti efektīvi veicināšanas pasākumi būtu jāpapildina ar šādiem publiskiem pasākumiem:

- jāizstrādā jaunas tiesvedībai pielīdzināmas procedūras arvien izplatītākās viltoto preču tirdzniecības ierobežošanai, vienlaikus paverot iespēju privātā/publiskā sektora sadarbībai, lai, izmantojot marķēšanu un izsekojamību, optimizētu muitas darbību,
- jāveido sadarbībai atbilstošas atklāšanas sistēmas, kas, izmantojot piemērotas tehnoloģijas, sazinās ar automatiskām riska pārvaldības sistēmām, ļaujot e-tirdzniecības uzņēmumu īpašniekiem un tiesību turētājiem atklāt un novērst pārkāpumus,
- vajadzīgs gan jauns stratēģiskais plāns 2018.–2021. gadam, kas aptver pārskatītu un labāk koordinētu rīcības satvaru un kam atvēlēti atbilstoši finanšu resursi, gan lielāka pārredzamība un spēja lūkoties uz priekšu, precīzākas izlūkošanas metodes, “ES bēdīgi slaveno valstu saraksts”, centieni izveidot spēcīgākus vietējos kontaktpunktus intelektuālā īpašuma tiesību jautājumos, tostarp apkarot noziedzīga rakstura viltošanu, un modernāki tirgus uzraudzības instrumenti

(interaktīva datubāze) ar efektīvu kopējo muitas dienestu, kā tas paredzēts priekšlikumā direktīvai par Savienības tiesisko regulējumu attiecībā uz muitas noteikumu pārkāpumiem un sankcijām⁽⁴⁾,

— iniciatīvas, ar ko nodrošina labāku statistiku un analīzi par viltšanas apmēriem un ietekmi.

1.11. EESK uzskata, ka Eiropas viltojumu apkarošanas kampaņa, tostarp Eiropas Viltojumu apkarošanas dienas pasākumi un īpaša uzticības tālruņa līnija, būtu jāfinansē, pievēršot uzmanību:

- lielajiem zaudējumiem, ko viltotu un pirātisku preču ienākšana tirgū un to iegāde rada visām ekonomikas nozarēm, veselībai, drošībai, videi, Eiropas inovāciju un radošuma jomai, nodarbinātībai, valstu ieņēmumiem un ekonomikas izaugsmei kopumā,
- nepieciešamībai veltīt ievērojamas pūles, lai uzlabotu viltoto preču datubāzi, kā arī novērtētu ar preču viltšanu saistīto ražošanas apjoma un darbvietu skaita samazināšanos, lai varētu izstrādāt piemērotus politikas pasākumus. Pašreizējai statistikas bāzei un ekonomiskajām aplēsēm ir jābūt precīzākām, ticamākām un labāk salīdzināmām.

1.12. EESK uzskata, ka būtiska ir dažādu Eiropas Komisijas dienestu darba ciešāka koordinēšana ar šajā jautājumā iesaistīto Eiropas aģentūru un dalībvalstīs esošo sadarbības partneru darbu. Tas panākams, piešķirot pietiekamus līdzekļus sadarbībai visā Eiropā un cenšoties radīt īstu sadarbības kultūru. Šo mērķi efektīvi palīdzētu sasniegt centrālas viltojumu apkarošanas darba grupas izveide uz atbilstošu laikposmu.

1.13. EESK mudina Padomi un EP steidzami pārliecināt Eiropas Komisiju:

- ātri pabeigt tehnoloģiskos un strukturālos pasākumus un jauno 2018.–2021. gada rīcības plānu cīņai pret viltotām un pirātiskām precēm,
- atbalstīt stingrāku vienotu privātā sektora rīcību ar regulējumu, noteikumiem un struktūrām, kas nodrošinātu, ka brīva starptautiskā tirdzniecība tiek attīstīta uz godīgiem un proaktīviem pamatiem.

2. Ievads: parādībai raksturīgās īpašības un kvantitatīvie un kvalitatīvie raksturlielumi

2.1. Definējot šā atzinuma tematu, ir jānorāda uz viltojumu jēdzieniem, kas minēti Regulā (ES) Nr. 608/2013. Elektroniskais un digitālais pirātisms, kā arī IT programmatūras vai nelegālu datņu tirdzniecība un izplatīšana, pārkāpjot attiecīgos intelektuālā īpašuma tiesību aktus, netiek aplūkota šajā atzinumā, jo ir cieši saistīta ar digitalizācijas programmu, saistībā ar kuru EESK ir izveidojusi īpašu pastāvīgo izpētes grupu.

2.2. Viltojumu izplatības apmēra noteikšana ir sarežģīts uzdevums, jo, kā jau visās nelegālo darbību jomās, pieejamie dati pārāk daudz balstīti uz aplēsēm un aptuveniem aprēķiniem, ņemot vērā, ka viltojumu kanālus galvenokārt kontrolē noziedzīgās organizācijas, kas ātri apjautušas šāda veida nelikumīgas darbības milzīgo potenciālu un to, ka risks tikt pieķertam ir minimāls.

2.3. Pēdējos gados viltoto preču veidi ir savairojušies tādos apmēros, ka pašlaik nav tādu preču, ko nevar atdarināt un pārdot – kopēts tiek viss, sākot ar apģērba piederumiem un beidzot ar mehāniskām detaļām un instrumentiem, celtniecības materiāliem un aprīkojumu, juvelierizstrādājumiem, apaviem, dizaina objektiem, rotaļlietām, kosmētiku un zālēm, un šķiet, ka viltotas preces pilntiesīgi veido paralēlu nozari, reālu konkurentu, ar kuru uzņēmumiem ir jācīnās pašiem un no kura tiem ir jāaizsargā sava tirgus daļa.

⁽⁴⁾ http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2016.487.01.0057.01.LAV&toc=OJ:C:2016:487:TOC

2.4. Atvieglotās iegādes iespējas bieži nozīmē to, ka patērētāji izvēlas viltotas preces, un tas nopietni ietekmē uzņēmumus, it īpaši MVU; e-komercija un tiešsaistes izpārdošanas, kas tiek slikti regulētas un ir grūti kontrolējamas, ir efektīvs un drošs veids, kā izveidot plašu klientu bāzi un tirgot lētas viltotas preces.

2.5. Viltotāni pašlaik jau ir būtiska loma organizētās noziedzības finansēšanā un tā ir viens no nozīmīgākajiem organizētās noziedzības finanšu avotiem. Pēc noziedzīgo organizāciju iesaistīšanās viltotu preču ražošanā ir krasi audzis profesionalitātes līmenis: organizētie noziedznieki ir attīstījuši tīklus, kas viņiem vajadzīgi, lai pasaules mērogā optimizētu sasniegtos rezultātus.

2.6. Viltotu preču ražošanu parasti uzskata par ārēju parādību – muitas statistika skaidri liecina, ka lielākā daļa valstu, no kurām ievie viltotās preces, nav ES dalībvalstis. Ķīna, kas gan ir paudusi vislielāko apņēmību izskaust viltotānu, joprojām ir viena no nozares galvenajām dalībniecēm.

2.7. Interneta uzplaukums ir radījis jaunus viltoto preču izplatīšanas kanālus ar zemu pārdevēja risku, jo ir grūti izvairīties apsūdzības pret starpniekiem vērtības ķēdē. Visā vērtības ķēdē ir nepieciešama pastiprināta sadarbība, lai efektīvi apkarotu viltotu preču tirdzniecību tiešsaistē.

2.8. Eiropā nozares, kurās liela nozīme ir intelektuālā īpašuma tiesībām, nodrošina 39 % no Eiropas Savienības IKP un 26 % darbvieta (⁵). Saskaņā ar nesen veiktiem pētījumiem (⁶) viltotās preces veido 5 līdz 7 % no pasaules tirdzniecības apjoma, naudas izteiksmē sasniedzot aptuveni 600 miljardus euro gadā, bet ESAO (⁷) norāda, ka ievesto viltoto preču apjoms 2013. gadā bija 2,5 % no starptautiskās tirdzniecības apjoma, attiecīgi 338 miljardi euro, un lēš, ka līdz pat 5 % Eiropas Savienībā ievesto preču 85 miljardu euro apmērā ir viltotas vai pirātiskas, neskaitot tās, kuras ražo un tirgo vienā dalībvalstī, un tās, kuras iegādātas internetā un veicot netiešu saimniecisku darbību.

2.9. Citi starptautiski 2017. gada statistikas dati (⁸) liecina, ka globālās tirdzniecības ar viltotām un pirātiskajām precēm apjoms katru gadu sasniedz no 923 miljardiem līdz 1,13 triljoniem USD.

2.10. Pieaug viltoto preču ražošanas apjomi dalībvalstīs, tostarp lielā mērogā, jo viltoto preču ražotāji cenšas apiet muitas kontroles uz ES ārējām robežām.

2.11. Viltotu un pirātisku izstrādājumu laišana tirgū rada milzīgu kaitējumu ekonomikai, atvieglotot "pagrīdes ekonomikas" attīstību; šī ekonomika atņem (⁹) valdībām ienākumus, kuri ir vajadzīgi būtiski svarīgu sabiedrisko pakalpojumu nodrošināšanai, un uzliek lielāku slogu nodokļu maksātājiem, kā arī izraisa darbvieta skaita regulāru samazināšanos.

2.12. Eiropas Savienībā viltoto preču ražošana izraisa aptuveni 800 000 darbvieta zudumu gadā un rada nodokļu ieņēmumu, tostarp PVN un akcīzes nodokļu, zaudējumus aptuveni 14,3 miljardu euro apmērā (¹⁰).

2.13. Eiropas Parlaments ir pieņēmis virkni rezolūciju par šo tematu, proti, 2015. gada 9. jūnija rezolūciju (¹¹), kurā tas ieteica līdz ar citiem pasākumiem īstenot pieeju, kas apvieno visus tirgus dalībniekus cīņā pret viltotānu, palielinot patērētāju informētību un sniedzot viņiem vairāk informācijas, attīstot jaunus tirdzniecības modeļus, uzlabojot MVU

(⁵) Eiropas Patentu organizācijas un Iekšējā tirgus saskaņošanas biroja kopīgs ziņojums par ES nozarēm, kurās liela nozīme ir intelektuālā īpašuma tiesībām, 2013. gada septembris.

(⁶) Apvienoto Nāciju Organizācijas Narkotiku un noziedzības novēršanas birojs (UNODC), *The Globalization of Crime. A Transnational Crime Threat Assessment*.

(⁷) ESAO/EUIPO (2016), *Trade in Counterfeit and Pirated Goods: Mapping the Economic Impact* (Viltoto preču un pirātpreču tirdzniecība: ekonomiskās ietekmes kartēšana).

(⁸) *Global Financial Integrity, Transnational Crime and the Developing World* (Transnacionālā noziedzība un attīstības valstis), 2017. gada marts (statistikas datus apstiprinājis WAIIO – 2017. gada aprīlis).

(⁹) Aplēsts, ka 2013. gadā zaudēti aptuveni 90 līdz 120 miljardi euro nodokļu ieņēmumu – *Frontier Economics – 2016*.

(¹⁰) Nozaru pētījumi par deviņām ražošanas nozarēm, kuras negatīvi ietekmē viltotu preču ražošana, proti, par kosmētikas un personiskās higiēnas preču ražošanas nozari; apģērbu, apavu un aksesuāru ražošanas nozari; sporta preču, rotaļlietu un spēļu ražošanas nozari; juvelierizstrādājumu un pulksteņu ražošanas nozari; somu ražošanas nozari; mūzikas ierakstu ražošanas nozari; vīnu un alkohola ražošanas nozari; farmaceitisko preču ražošanas nozari.

(¹¹) Europarl P8_TA(2015)0219-09.06.2015. – <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P8-TA-2015-0219&language=LV&ring=A8-2015-0161>.

aizsardzības mehānismus, veicinot interešu konvergenci starp dalībvalstīm un trešām valstīm un vairāk izmantojot Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma biroja (EUIPO) savāktos datus.

2.14. Padome 2013. gada 19. martā pieņēma rezolūciju par ES Muitas rīcības plānu 2013.–2017. gadam, lai cīnītos pret intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumiem, un minētajā dokumentā izvirzīja skaidrus mērķus, paredzot piemērotus līdzekļus un nosakot rezultātu un darbības rādītājus saskaņā ar skaidri formulētu ceļvedi attiecībā uz:

- jaunu tiesību aktu īstenošanu un pārraudzību, lai panāktu intelektuālā īpašuma tiesību ievērošanu,
- pasākumiem, lai apkarotu intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumus preču un pakalpojumu tirdzniecības jomā,
- sadarbību ar galvenajām izcelsmes, tranzīta un galamērķa valstīm tā, lai apkarotu nelegālo tirdzniecību visā starptautiskajā piegādes ķēdē,
- ciešāku sadarbību ar EUIPO un tiesībsardzības iestādēm.

2.15. Padomes 2017. gada 18. maija secinājumos par ES prioritāšu noteikšanu cīņai pret organizētu un smagu starptautisku noziedzību laikposmā no 2018. līdz 2021. gadam norādīts, ka “noziedzīgie tirgi ir aizvien sarežģītāki un dinamiskāki (...). (...) īpaša uzmanība būtu jāpievērš nelikumīgu preču un pakalpojumu, tostarp viltotu preču, tirdzniecībai tiešsaistē”.

3. Pārskats par starptautisko stāvokli

3.1. Muitas statistikas dati skaidri liecina, ka vairums valstu, no kurām ieved viltotās preces, nav ES dalībvalstis un ka lielākās viltoto preču ražotājvalstis ir ne tikai Ķīna un Honkonga, bet arī citas Āzijas valstis, kuras ir specializējušās konkrētās jomās: Indija – farmaceitisko preču ražošanā, Ēģipte – pārtikas produktu ražošanā un Turcija – smaržu, kosmētikas un apavu ražošanā, tāpat arī Malaizija, Baltkrievija, Apvienotie Arābu Emirāti, Indonēzija, Taizeme un Filipīnas.

3.2. ES muitas statistikas dati 2014. gadā liecināja, ka vairāk nekā 66 % no viltotajiem tekstilizstrādājumiem un apģērbiem tika ievesti no valstīm, kas nav ES dalībvalstis.

3.3. Īpaši svarīga loma ir tranzīta punktiem preču transportēšanai no Āzijas uz Eiropu, jo tie darbojas kā centrālās zonas preču konteineru pārvadāšanai 3 000 brīvo zonu tīklā, kas atrodas 135 dažādās valstīs. Šīs zonas tiek izmantotas kā vietas, kur tiek veikta konteineru satura apmaiņa, dokumentēšana un pārmarķēšana.

3.4. Vēl viens faktors, kas jāņem vērā, ir viltoto un pirātisko preču ražošanas apjoma ievērojamais pieaugums uz vietas – Eiropas Savienībā; šī darbība saskaņā ar Eiropola datiem kļūst arvien ienesīgāka organizētās noziedzības pārstāvjiem, ietver daudz mazāku risku un ir saistīta ar citiem noziedzības veidiem, piemēram, krāpniecību, dokumentu viltošanu, izvairīšanos no nodokļu maksāšanas un cilvēku tirdzniecību.

3.5. Līdz ar viltoto un pirātisko preču ražotņu pārvietošanu uz Eiropas Savienību, samazinoties pārvadāšanas izmaksām un pārtveršanas riskam, kā arī attīstoties labi organizētiem noziedzīgiem tīkliem ar atbilstīgiem resursiem, šķiet, rodas jauns modelis: sagaidāmā *Tanger Med* brīvās zonas paplašināšanās Marokā, tikai 15 km attālumā no ES, varētu nodrošināt noziedzīgajiem tīkliem papildu iespējas laist Eiropas tirgū lielāku viltoto preču daudzumu.

3.6. Valstis, kuru uzņēmumus laikposmā no 2011. gada līdz 2013. gadam visvairāk ietekmēja ar viltošanu saistītās darbības, ir ASV – 20 %, Itālija – 15 %, Francija un Šveice – 12 %, Japāna un Vācija – 8 %, kā arī Apvienotā Karaliste un Luksemburga. Pārāk zemu nevajadzētu novērtēt arī netiešos zaudējumus un papildu izmaksas saistībā ar jauniem projektiem/novatoriskiem risinājumiem, kas vajadzīgi viltošanas dēļ.

4. Viltšanas un pirātisma apkarošana vienotajā tirgū

4.1. EESK stingri mudina dalībvalstis veikt pasākumus, lai:

- pilnveidotu valstu pasākumus viltšanas apkarošanā un šajā jomā spēkā esošos tiesību aktus, veicinātu tiesību aktu saskaņošanu ES līmenī, izveidotu efektīvus tīklus viltoto preču administratīvai pārbaudei un pielāgotu dalībvalstīs pieejamās krimināltiesiskās iespējas,
- nodrošinātu Eiropas tiesību aktu kopīgu augstu īstenošanas līmeni, izmantojot paraugprakses apmaiņu,
- uzdotu kompetentajām iestādēm vākt salīdzināmus statistikas datus, tostarp par saistību starp viltotām precēm un nāves gadījumiem vai nelaimes gadījumiem (piemēram, pa preču grupām),
- izstrādātu politikas pasākumus, kuru mērķis ir efektīvāk uzraudzīt, kontrolēt un novērst viltoto preču radīto apdraudējumu sabiedrības veselībai,
- pavērtu patērētājiem iespēju, izmantojot viedtālrunu tehnoloģiju, pašiem spriest par preču, ko viņi vēlas iegādāties, autentiskumu un verificēt un pārbaudīt pirtās preces iezīmes, vērtību un drošību,
- uzlabotu saziņu ar patērētājiem, brīdinātu viņus par viltoto preču radītajiem riskiem un parādītu viņiem, kā izmantot jaunas metodes vieglai viltotu preču atpazīšanai: būtu jāpalielina patērētāju informētība un dalībvalstīs būtu jārīko informēšanas un izglītošanas kampaņas,
- aktīvāk iesaistītu vietējos tirgus dalībniekus, starpnozaru grupas un patērētāju apvienības cīņā pret viltšanu valsts līmenī, it īpaši organizējot informatīvas kampaņas,
- piešķirtu muitniekiem pietiekami daudz līdzekļu un resursu, kā arī veiktu atbilstīgu apmācību par viltotu preču atklāšanas metodēm un pasākumiem,
- atvieglotu preču zīmju, modeļu un citu intelektuālā īpašuma tiesību reģistrāciju mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, vienlaikus augstā līmenī saglabājot tehniskos standartus un intelektuālā īpašuma tiesības.

4.2. EESK uzskata, ka vajadzīgs jauns ES satvars 2018.–2021. gadam, tostarp pilnībā finansēts un koordinēts rīcības plāns, lai stiprinātu viltšanas apkarošanas jomā spēkā esošos tiesību aktus un īstenotās iniciatīvas ES līmenī, un tas būtu jāpanāk, piemēram, ar šādiem pasākumiem:

- jāpaātrina vienotas Eiropas muitas sistēmas izveide, ieviešot kopīgotas procedūras, instrumentus un vienotas datubāzes, ko var izmantot nekavējoties,
- jāpieņem vienoti kritēriji attiecībā uz statistikas datu vākšanu, vienlaikus uzsverot nozaru iniciatīvas, jo nav viena universāla risinājuma,
- jāatbalsta novatoriskas lietojumprogrammas izsekošanai un uzraudzībai,
- Eiropā jāveic ciešāka koordinācija, lai visās dalībvalstīs izlīdzinātu viltšanas apkarošanas standartu līmeni,
- jāaktivizē izlūkošana un jāstiprina divpusēji nolīgumi par tiesībaizsardzību visā piegādes ķēdē, tostarp ar paplašinātu vietējo kontaktpunktu ES intelektuālā īpašuma tiesību jautājumos palīdzību,
- jāveic tūlītēji pasākumi, lai veicinātu vienkāršotu ES satvaru, kura mērķis ir atbalstīt Eiropas MVU un sniegt tiem palīdzību,
- jaunajos brīvās tirdzniecības nolīgumos jāiekļauj klauzulas par viltšanas apkarošanu,
- jāīsteno un jākoordinē preventīvi ES pasākumi starptautiskā līmenī, lai uzraudzītu 3 000 brīvās zonas un visu piegādes ķēdi,

- jāuzdod kompetentajām ES iestādēm vākt pilnībā salīdzināmus statistikas datus par saistību starp viltotām precēm un nāves gadījumiem vai nelaimes gadījumiem,
- jāparedz kopīgi ES politikas pasākumi, kuru mērķis ir efektīvāk uzraudzīt, kontrolēt un novērst viltoto preču radīto apdraudējumu sabiedrības veselībai,
- jāuzlabo ES saziņa ar patērētājiem un viņi ir jābrīdina un jāapmāca, kā atpazīt šādas preces (*JRC modelis*),
- jānodrošina ES uzņēmēji efektīvāk apkopot informāciju par problēmām saistībā ar preču viltošanu un pastiprināt viltojumu apkarošanas pasākumus, piemēram, ieviest īpašas uzticības tālruņa līnijas patērētājiem un uzlabotas datu pārvaldības sistēmas,
- saskaņoti jārīkojas e-komercijas jomā (maksāšanas metodes un reklāma) un jāpieņem īpaši kopēji noteikumi, lai iesaistot tirgus dalībniekus, profesionāļu grupas un patērētāju apvienības, varētu uzraudzīt zāļu un citu paaugstinātas bīstamības preču tirdzniecību tiešsaistē,
- jāizstrādā pieeja “noziedzīga rakstura viltošanai”, vērsties pret noziedzīgām organizācijām un to ietekmi uz drošību, sabiedrības veselību un drošumu, un šajā procesā ir jāizmanto vispāratzīti tiesību principi, kuri saistīti ar Medicīnisko noziegumu konvenciju, un tie jāattiecinā arī uz viltotiem rūpnieciskiem ražojumiem, kas var apdraudēt drošību un sabiedrības veselību,
- sadarbībā ar Eiropas Zāļu aģentūru (*EMA*), Europol, Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi (*EFSA*) un Eiropas Savienības Tīklu un informācijas drošības aģentūru (*ENISA*) jāizstrādā īpaši noteikumi par zāļu un citu paaugstināta riska preču tirdzniecību internetā,
- jānovērtē, kāda var būt starpnieku loma intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzībā, tostarp saistībā ar viltotām precēm, un jāapsver iespēja grozīt noteiktus ES tiesību aktus, kas attiecas uz izpildes panākšanu⁽¹²⁾,
- līdztekus dalībvalstu kampaņām Eiropā ir jāveido un jāatbalsta efektīva viltošanas apkarošanas kampaņa, kas būtu jāīsteno iekšējā tirgū un ārpus tā,
- programmas “Apvārsnis 2020” ietvaros jāatbalsta kopīga tehnoloģiju ierosme (*KTI*) “Viltošanas apkarošana”,
- jāpiešķir atbilstīgs finansējums apstiprinātajiem pasākumiem, kas saistīti ar šo jauno rīcības plānu laikposmam no 2018. gada līdz 2021. gadam.

5. Optimālas pārvaldības nodrošināšana

5.1. EESK uzskata, ka ir būtiski nodrošināt dažādu Eiropas Komisijas dienestu un Eiropas iestāžu, kas nodarbojas ar šo jautājumu, darbības ciešāku koordināciju. To var panākt, izveidojot darba grupu, kas ziņo tieši Eiropas Komisijas priekšsēdētājam, spēj sadarboties ar attiecīgajiem privātā sektora segmentiem, starptautiskajām struktūrām un kompetentajām dalībvalstu iestādēm.

5.2. Šai viltojumu apkarošanas darba grupai būtu jāsniedz visaptverošs gada ziņojums par gūto progresu tehnoloģiju, strukturālajā un regulējuma jomā, it īpaši starptautiskā līmenī.

5.3. Eiropas Komisijai un Eiropas iestādēm, it īpaši *EU IPO*, Eiropolam un Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai (*OLAF*), kā arī nevalstiskajām organizācijām, kas iesaistītas cīņā pret viltojumiem, ir jāpildinveido savas darbības koordinācija starptautiskā mērogā, rīkojot ikgadējas starptautiskas konferences.

Briselē, 2017. gada 5. jūlijā

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Georges DASSIS

⁽¹²⁾ Sk. COM(2016) 288 final.